

66 aastat New Yorgi Eesti Maja

Nostalgiline New Yorgi Eesti Maja 34-ndal tänaval on olnud eestlaste käes juba üle poole sajandi. Selle aja sisse mahub piisavalt pikk ajalugu ning hulk mälestusi. Paljude sõjapõgenike e. pagulaseestlaste ja nende järglaste nooruspõlv on just siin möödunud ning enamike sõprus ja tutvus on NY Eesti Majast alguse saanud. Siin on mitu generatsiooni Eesti Koolis käinud, skautluse- ja gaidlusega tegelenud, kooris laulnud, rahvatantsu harjutanud, sünnipäevi ja muid tähtpäevi pidanud, baaris aega veetnud, eesti toitu söönud ja kultuurisündmustel osalenud. Seda kõike poleks ehk juhtunud, kui tublid eestlased ei oleks raha kokku pannud ja oma maja New Yorgi linna muretsenud.

Praeguse NY Eesti Maja ost kiideti toleaeagse juhatuse poolt heaks 66 aastat tagasi, täpsemalt 9. augustil 1946-ndal aastal ning maja ostu-müügi leping sõlmiti sama aasta 30. septembril. Maja omanikuks on olnud sellest ajast peale NY Eesti Haridusselts, kes on hoolitsenud maja korrashoiu ja heaolu eest ning tegutsenud maja säilitamise nimel. Sageli on küsitud, et miks ma peaksin olema NY Eesti Haridusseltsi liige? Vastus on väga lihtne. NY Eesti Maja on tegutsemisloa alusel rahvuslik kinnine klubi, mida võivad kasutada nii seltsi täis- kui toetavliikmed ning nende külalised. Liikmeteks võivad olla eesti rahvusliku päritoluga isikud või need, kelle üks vanematest või teine abielupool on eestlane. Liikmemaksude soodustused laienevad abielupaaridele, seenioridele, õpilastele ja noortele. Seltsi toetavliikmeks võib aga astuda vaatamata rahvuslikule kuuluvusele. Seega kõik, kes soovivad NY Eesti Majas käia ja hoolivad maja tulevikust, peavad astuma ka maja liikmeteks.

Hoolimata eestlaste väiksearvulisusest on NY Eesti Maja lausa pärl New Yorgi südalinnas. Neid rahvusgrupe ei ole palju kes saavad öelda, et neil on oma maja Manhattani saarel. Meil ei ole mitte ainult oma maja vaid see on ka väga ilusa arhitektuuriga - prantsuse Beaux-Art stiilis - ning maja on võetud alates 1978-ndast aastat ajalooliselt väärtuslike majade kaitse alla. Suur uhkus on ka maja küljes lehviv sini-must-valge lipp mida ühegi teise maja küles siin linnas ei näe. Meie maja käivad külastamas ja imetlemas nii eesti turistid Eestist kui ka eesti juurtega inimesed üle maailma. Siia tuleb ka kohalikke inimesi, kes on uudishimulikud mis majas toimub ning on ka neid, kes võib-olla kunagi on Eestis käinud, omanud eesti juurtega tuttavaid või plaanivad lähiajal reisida Eestisse.

New Yorgi Eesti Maja on eelkõige mõeldud eestlaste kohtumispaigana, kuid meil käivad koos ka muude rahvusgruppide esindajad, kes korraldavad majas eraüritusi või tulevad lihtsalt kokku saama. Näiteks on püsikäijateks lätlased, kes teevad neljapäeviti usinalt rahvatantsuproove. Samuti teeb siin oma koosolekuid lätlaste meeskorporatsioon, soomlastele kuuluv organisatsioon ning ei puudu ka mõned muud kohalikud grupid. On ka palju neid organisatsioone, kes viivad siin läbi ühekordseid üritusi.

Kes NY Eesti Majas käinud on kursis ka maja baari ja köögiga. Majas on baar ja köök mis on hooajal avatud kolmapäevast reedeni ning kuhu tullakse kas lihtsalt kokku saama või ürituse raames aega veetma. Köögis pakutakse meil lihtsaid ja koduseid eesti toite, kuid üritusteks ja pühadeks saab tellida ka traditsioonilisi eesti peolaua toite või maitsvaid suupisteid. Baaris on meil lisaks muudele jookidele müügil võimaluse korral ka eesti jooke. Aeg-ajalt on olnud müügil Saku õlu, kuid kahjuks ei ole toode siin suure konkurentsi juures pidama jäänud. Senini on müügil Eesti saadustest Viru õlu, Vana-Tallinn ja

Saaga viin. Loodetavasti saame tulevikus ka teisi Eestis toodetud kaupu pakkuda. Periooditi on baarist võimalus osta ka Kalevi šokolaade ja meie oma maja suveniire.

Aegadel, mil maja külastatavus oli suurem ning Eesti Maja ei olnud ümbritsetud arvukate restoranide ja toitlustamiskohtadega, oli Eesti Maja köök ja baar avatud lausa teispäevast pühapäevani. Siin käisid söömas mitte ainult eestlased vaid ka kohalikud inimesed, kes ümbruskonnas töötasid. Näiteks peale sõjapõgenike saabumist New Yorki ja selle ümbrusesse oli eriti reede õhtuti maja puupüsti rahvast täis ning järjekord ulatus kuni teise avenüü nurgani. Paraku sellist pilti tänapäeval me enam ei näe, kuna inimesi on jäänud aina vähemaks ning maja külastatavus ajaga langenud. Suur arv endisi majakülastajaid on läinud juba manalasse või ei ole suutelised enam vanuse või tervise tõttu maja külastama. Suurem osa pagulaseestlaste järglasi on kahjuks amerikaniseerunud ning ei tunne suurt vajadust eestikeelse keskkonna järele ning paljud kodueestlased, kes on tulnud USAsse õppima, elama ja tööle, pole samuti avaldanud soovi NY Eesti Majaga liituda. Muidugi on ka palju erandeid. On ka rohkesti neid, keda NY Eesti Maja saatus väga huvitab ning paljud on „oma maja“ enda südameasjaks võtnud.

Majas toimub aeg-ajalt ka kultuurilisi üritusi, kas see on siis kontsert, kunstinäitus, teatrietendus, filmide vaatamine või midagi muud sellist. Üritusi on nii noortele kui ka vanematele sihtgruppidele, kuid tihti on raske tuua korraga Eestist hiljaaegu tulnud kodueestlane ja pagulaseestlane või nende järeltulija korraga ühele üritusele. Seda lõhet aitavad kõige rohkem ära hoida teatrietendused Eestist kuna aeg on näidanud, et näidendid kutsuvad kokku nii kodueestlasi kui ka pagulaseestlasi igast vanusegrupist. Rõõmustav on ka fakt, et samuti toovad nii kodu- kui ka pagulaseestlased ja nende järeltulijad oma lapsed (või lapselapsed) NY Eesti Kooli, mis ühtlasi ka ühendab siin sündinuid ja üles kasvanuid, Eestist nõukogude võimu eest põgenenuid kui ka peale Eesti iseseisvuse taastamist siia mandrile tulnuid.

Kahjuks tuleb ette ka üritusi, kus kohale on tulnud väga andekaid esinejaid, kuid publikut saab kokku lugeda vaid ühel käel. Sellisel juhul on piinlik nii esineja kui ka kohale tulnud inimeste ees. Tahaks ju väga, et maja oleks rahvast täis ning esineja kui ka publik üritusega rahul.

NY Eesti Maja on ennast majandanud siiaaani peamiselt heade inimeste annetustest, pärandustest, ruumikasutamistest saadud tuludest, liikmemaksudest, üritustest ja baari sissetulekutest. Kõige suuremad tuluallikad ongi senini olnud annetused ja pärandused, ilma milleta Eesti Maja kõigi eelduste kohaselt enam ei eksisteeriks. Äramärkimist väärivad ka need inimesed, kes on ennastsalgavalt teinud vabatahtlikult midagi Eesti Maja heaks, saamata selle eest tasu. Eriti populaarne oli see algusaastatel, mil maja alles osteti ning raha vajaminevate remonditööde jaoks puudus. Õnneks leidub vabatahtlikke abilisi ka tänapäeval. Rahalised annetused on olnud Eesti Majale väga suureks toeks. Haridusselts on alates 1973-ndast aastast korraldanud tuluõhtuid Eesti Maja heaks. Siin on palju neid suuremeelseid inimesi, kes on järjepidevalt teinud rahalisi annetusi Eesti Majale. Muidugi ei saa manimata jätta ka üllameelseid pärandusi ilma milleta oleks raske ette kujutada maja püsimist. Tänu pärandustele ja annetustele on majas suudetud teha suuremaid remonte ning korrastustöid. Kuna maja on üle 100 aasta vana, tuleb paraku hädavajalikke remonte aina rohkem ja rohkem ette. Kevadel vahetasime teise ja kolmanda korruse aknad välja ning kiiremas korras on vaja fassaad ja maja tagumine külg ära parandada; neljanda korruse katuseaken välja vahetada; maja küttesüsteem uuendada jne. See tähendab majale ka väga suuri väljaminekuid, kuid parandustööd on kahjuks hädavajalikud ning seega vältimatud.

Kõikidel seltsiliikmetel on ka võimalus korraldada majas eraüritusi, rentides soodsa hinnaga ruume. Siin on korraldatud nii sünnipäevi, pulmi, „sweet sixteen“ pidusid kui ka mälestusõhtuid.

NY Eesti Majas jätkuvad senini kooriproovid, harjutab rahvatantsugrupp ning toimuvad eesti kooli tunnid ja gaidide- ning skautide koondused. Mees- ja naiskoor käivad koos kolmapäeviti ning rahvatantsugrupp tantsib reedeti. NY Eesti Kooli õppetunnid toimuvad igal teisel laupäeval. Samal päeval toimuvad ka gaigide- ja skautide koondused. Kõik toimumiskuupäevad ja ajad on üles pandud Eesti Maja kodulehele. Majas asuvad ka Vaba Eesti Sõna toimetus koos raamatu- ja suveniiripoega ning Eesti Abistamiskomitee büroo.

Septembrist alustab NY Eesti Maja uut hooaega. 11. septembril saavad kokku seeniorid, 12. septembril alustavad oma tegevust koorid ning kool alustab uue õppeaastaga 15. septembril. Eesti keele tunnid täiskasvanutele toimuvad pr. Juta Kurmani juhendamisel igal neljapäeval. Avapidu toimub **22. septembril** kus laulavad **Jakko, Mikko ja Mait Maltis Eestis toimunud kontsertprogrammiga „Muusika ühendab me käed“**. **EV President** külastab NY ja selle ümbruskonna eestlasi NY Eesti Majas **25. septembril**. Tulge osa saama NY Eesti Majas toimuvast. Toetage meid ja te toetate Eesti Maja tulevikku. Toetada saab mitmetmoodi - astuge liikmeks, tulge maja üritustele, külastage meie baari ja kööki, korraldage eraüritusi, tehke rahaline annetus või tulge vabatahtlikult appi tegema hädavajalikke töid. Samuti tooge enda lapsed NY Eesti Kooli, ühinege nais- või meeskooriga või tulge rahvatantsu harjutama. Igasugune toetus on südamest teretulnud ning NY Eesti Maja jaoks hädavajalik.

Info ürituste kohta: www.estonianhousenewyork.com

Katrin Albaz